

Gerard Kramer

Wat is de gezonde leer?

WoordStudie

'(...) de gezonde leer, volgens het evangelie van de heerlijkheid van de gelukkige God dat mij is toevertrouwd'.

1 Timotheüs 1:10

Het begrip 'de gezonde leer' (Gr. *hè hugiainousa didaskalia*) wordt door Paulus in 1 Timotheüs 1:10 gebruikt, en wel met een bijzondere toevoeging, namelijk '*volgens het evangelie van de heerlijkheid van de gelukkige God*' (vs. 11). Het is de moeite waard deze bijzondere omschrijving wat nader te bekijken.

De gezonde leer

Het begrip de 'gezonde leer' komt ook voor in 2 Timotheüs 4:3; Titus 1:9 en 2:1. Het in die plaatsen gebruikte woord 'leer' (Gr. *didaskalia*) betekent 'dat wat geleerd, d.i. onderwezen wordt', de leerstof dus. 'Gezond' is hier een tegenwoordig deelwoord van Gr. *hugiainoo*, 'gezond zijn', dus er staat steeds letterlijk: 'de *gezond zijnde* leer'. Overigens zijn er aanwijzingen dat dit woord behalve '*gezond zijn*' ook '*gezond maken*' kan betekenen. Daardoor is er ruimte voor de gedachte dat de 'gezonde leer' niet alleen *in zichzelf* gezond is, maar ook in zijn *uitwerking*.

...volgens het evangelie van de heerlijkheid

Zoals gezegd vinden we alleen in 1 Timotheüs 1:11 de bijzondere toevoeging: *volgens het evangelie van de heerlijkheid van de gelukkige God*. Met dat tekstelement geeft Paulus aan om welke reden zijn onderwijs gezond in zichzelf én gezond in zijn uitwerking is, namelijk *doordat het in overeenstemming is met het*

evangelie van de heerlijkheid van de gelukkige God. Van ‘het evangelie van de heerlijkheid van de gelukkige God’ is alleen hier sprake, maar vergelijk de term ‘het evangelie van de heerlijkheid van Christus, Die het beeld van God is’ in 2 Korinthiërs 4:4.

Met het woord ‘heerlijkheid’ (Gr. *doxa*) drukt Paulus datgene uit wat God tot God maakt, Zijn wezen, Zijn ‘tentoongespreide voortreffelijkheid’. Gods heerlijkheid schijnt of straalt, en wordt dus waargenomen. Het woord *doxa* betekent oorspronkelijk namelijk ‘glans’, ‘schijnsel’; vgl. plaatsen als Lukas 2:9 (‘de heerlijkheid van de Heer omscheen hen’); Handelingen 22:11 (‘Toen ik nu vanwege de heerlijkheid van dat licht niet kon zien’); 2 Korinthiërs 4:6 (‘de lichtglans van de kennis van de heerlijkheid van God’); Hebreeëen 1:3 (‘de uitstraling van Zijn heerlijkheid’); Openbaring 18:1 (‘en de aarde werd verlicht door zijn heerlijkheid’); 21:23 (‘want de heerlijkheid van God verlichtte haar en haar lamp is het Lam’).

...van de gelukkige God

‘Van de heerlijkheid van de gelukkige God’ is een bijzondere typering van ‘het evangelie’, en dit geeft aan:

- dat het evangelie *gekenmerkt wordt* door de heerlijkheid van de gelukkige God, of
- dat het als *hoofdonderwerp* de heerlijkheid van de gelukkige God heeft.

Ik heb een lichte voorkeur voor die laatste optie: in het evangelie wordt ten diepste de heerlijkheid van de gelukkige God gepresenteerd, zoals die zichtbaar werd in de Persoon en het werk van Christus. Het tekstelement ‘de gelukkige God’ (Gr. *ho makarios theos*) komt alleen hier voor; vgl. echter 1 Timotheüs 6:15, waar God wordt omschreven als ‘de gelukkige en enige Heerser, de Koning der koningen en Heer der heren’.

In dit evangelie staat dus niet de *zonde* of het probleem van de *zondaar* centraal, maar de heerlijkheid, de glorie van God, *Die in Zichzelf volkomen gelukkig is*. In het evangelie met die centrale boodschap wordt natuurlijk wel duidelijk hoe groot de kloof is tussen de *ongelukkige* zondaar en de *gelukkige* God, tussen de zonden van de zondaar en de heerlijkheid van God – oftewel tussen de wet en het evangelie.

Vershil met het heidendom

Dat laatste is een groot verschil met de onpersoonlijke, egoïstische goden van de Epicureïsche filosofen met wie Paulus sprak, toen hij in Athene was (Hand. 17:18). Die stelden het zo voor dat de goden juist daarom zo gelukkig waren, omdat zij zich *niet* bezighielden met de moeiten en de zorgen van de mensen. Daartegenover stelt Paulus een God Die in Zichzelf volkomen gelukkig is, maar Zich toch het lot aantrekt van de zondaren, de mensen zonder God, die niet gelukkig kunnen zijn zonder dat hun relatie met God wordt hersteld.

De God Die Paulus predikte, ging voor dat doel ongelofelijk ver: Hij gaf Zijn Zoon, spaarde Hem niet, maar gaf Hem voor ons allen over – om ons uiteindelijk Zijn heerlijkheid te laten aanschouwen (Rom. 8:32; 2 Kor. 3:18). Wat een geweldige God hebben wij, en wat een schitterend evangelie over Hem mag nog altijd worden doorgegeven! Alles wat in overeenstemming met Hem wordt onderwezen, is werkelijk gezonde leer.

